

Prima:
POVJERENICA ZA INFORMIRANJE
Anamarija Musa
Jurišićeva 19
10 000 ZAGREB

HITNO!

Zagreb, 19.10.2015.

PREDMET: RJEŠENJE HNB Ur. Broj 1648-025/07-10-15/DR
PODNOŠITELJ: UDRUGA FRANAK, Zagreb, Avenija M. Držića 81b

Ž A L B A

NA RJEŠENJE HNB Ur. Broj 1648-025/07-10-15/DR od 7.10.2015.
SA PREDSTAVKOM I ZAHTJEVOM ZA OBAVLJANJE INSPEKCIJSKOG NADZORA

Dana 25.9.2015. poslali smo sljedeći zahtjev za dostavom informacija tijelu javne vlasti, Hrvatskoj narodnoj banci:

PREDMET: Nadzor nad provođenjem konverzije kredita CHF u EUR

Poštovani,

Dana 30. rujna 2015. godine stupa na snagu Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju koji se odnosi na konverziju kredita s valutnom klauzulom CHF. S obzirom da je provedba zakona prepuštena isključivo bankama što se tiče određivanja kamatnih stopa na EUR kredite, tražimo kao predstavnici korisnika kredita, da nam se prije provedbe učine dostupni **podaci o kretanjima kamatnih stopa po tim kreditima za sve banke koje će provoditi ovaj zakon**. Molimo da nam se dostavi **ispis kretanja kamatnih stopa za svaki mjesec svake godine i za svaku banku pojedinačno**.

U skladu s informacijama koje smo imali prije donošenja zakona, takve podatke imaju Ministarstvo financija Republike Hrvatske i Hrvatska narodna banka, te molimo da se isti objave javno, kako bi dužnici (potrošači) mogli izvršiti kontrolu izračuna koje će banke slati u skladu sa zakonskim rješenjem u narednih 45 dana.

Mišljenja smo da shvaćate ozbiljnost ovog problema koji je nanio i još uvijek nanosi neizmjernu štetu mnogim obiteljima u Republici Hrvatskoj te Vas zato molimo za objavu podataka kako ne bi došlo do jednostrane samovolje i manipulacije s podacima koje će banke dostavljati.

Dana 16.10.2015. zaprimili smo rješenje tijela javne vlasti, Hrvatske narodne banke (dalje HNB), kojim nam je **odbijen zahtjev za pristup informacijama**.

Kako je navedena odluka neustavna i nezakonita to je, u zakonom propisanom roku, pobijamo u cijelosti iz razloga koji slijede:

1. **POVREDA ZAKONA O OPĆEM UPRAVNOM POSTUPKU i ZAKONA O PRAVU NA PRISTUP INFORMACIJAMA U POGLEDU KAMATNIH STOPA ZA PERIOD PRIJE 2011. GODINE**

Kao prvo, ožalbeno rješenje ne udovoljava minimumu zakonskih uvjeta u pogledu kako sadržaja tako i forme rješenja. Rješenje, protivno **čl. 98. Zakona o općem upravnom postupku**, ne sadrži niti zaglavlje, niti izreku, obrazloženje niti uputu u pravnom lijeku već je poslano u vidu nekakvog neformalnog dopisivanja što je podjednako neozbiljno i neprofesionalno koliko i omalovažavajuće i uvredljivo, pošto se radi o zahtjevu koji se odnosi na provedbu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju, a koji se odnosi na najmanje šezdeset tisuća obitelji u Republici Hrvatskoj. Negiranjem zakona već na ovoj najosnovnijoj razini podnositelj zahtjeva uskraćen u provođenju zakonitog i pravilnog postupka.

Konkretno ovakvim postupanjem dolazi do arbitrarnosti u odlučivanju u skladu s kojim postupanjem stranke, ovdje konkretno podnositelj zahtjeva, ne može niti pravilno usmjeriti svoje daljnje procesne dispozicije i koja arbitrarnost kao takva onda ne može niti biti podvrgnuta racionalnoj analizi i kontroli kroz žalbeni postupak, odnosno ovakvim postupanjem suda žalitelj je uskraćen u ostvarivanju svojih postupovnih prava. Štoviše, u potpunosti je negirano načelo međusobnog poštovanja i suradnje iz Zakona o pravu na pristup informacijama.

ZAKON O PRAVU NA PRISTUP INFORMACIJAMA

Načelo međusobnog poštovanja i suradnje

Članak 9.a

Odnosi tijela javne vlasti i korisnika **temelje se na suradnji i pružanju pomoći te međusobnom uvažavanju i poštivanju dostojanstva ljudske osobe.**

Kao drugo, rješenje ne sadrži nikakvo obrazloženje, kako u pogledu iznesene činjenice da Hrvatska narodna banka (dalje HNB) ne raspolaže zatraženim podacima prije prosinca 2011. godine, tako i u pogledu potpunog ignoriranja Zakona o pravu na pristup informacijama.

U pogledu dostupnosti zatraženih podataka žalitelj **osporava navode HNB-a da ista ne posjeduje zatražene podatke o kretanju kamatnih stopa za stambene kredite poslovnih banaka u RH prije prosinca 2011.** Ovo naprosto **nije točno** te je suprotno čl. 7. Zakona o pravu na pristup informacijama, a vezano uz samu ulogu HNB-a te svrhu i cilj zbog kojeg sam HNB postoji propisanih Zakonom o HNB-u i Zakonu o bankama.

ZAKON O PRAVU NA PRISTUP INFORMACIJAMA

Načelo pravodobnosti, potpunosti i točnosti

informacija

Članak 7.

Informacije koje tijela javne vlasti objavljuju odnosno daju **moraju biti pravodobne, potpune i točne.**

U čl. 4. Zakona o HNB-u među ostalim jasno stoji:

ZAKON O HRVATSKOJ NARODNOJ BANCII

Zadaci Hrvatske narodne banke

Članak 4.

Hrvatska narodna banka je samostalna i neovisna **u okviru Ustava i zakona** u cjelokupnosti poslova iz svoje nadležnosti, što se osobito očituje u:

- utvrđivanju i provođenju monetarne i devizne politike,
 - držanju i upravljanju s međunarodnim pričuvama Republike Hrvatske,
 - izdavanju novčanica i kovanog novca,
 - izdavanju i oduzimanju odobrenja i suglasnosti u skladu sa zakonima kojima se uređuje poslovanje kreditnih institucija, kreditnih unija, institucija za platni promet, institucija za elektronički novac i platnih sustava te devizno poslovanje i poslovanje ovlaštenih mjenjača,
 - **obavljanju poslova supervizije i nadzoru u skladu sa zakonima kojima se uređuje poslovanje kreditnih institucija**, kreditnih unija, institucija za platni promet, institucija za elektronički novac i platnih sustava
- ...

Štoviše u čl. 30. Zakona o HNB-u također stoji:

Dostavljanje informacija Hrvatskoj narodnoj banci

Članak 30.

(1) Podzakonskim propisima Hrvatske narodne banke određuju se **podaci i izvješća koje su kreditne institucije dužne dostavljati Hrvatskoj narodnoj banci te rokovi za dostavu tih podataka.** Kreditne institucije **moraju pružiti Hrvatskoj narodnoj banci informacije i podatke o svom poslovanju i financijskom položaju navedene u podzakonskim propisima, a na zahtjev Hrvatske narodne banke i druge podatke potrebne za izvršavanje njezinih zadataka.**

(2) Hrvatska narodna banka **može dostavljene informacije i podatke objaviti za sve kreditne institucije, pojedinačno, zbirno ili klasificirane prema vrstama kreditnih institucija ili prema prirodi poslova koje pojedine kreditne institucije obavljaju,** osim onih podataka koji se smatraju bankarskom tajnom u skladu sa zakonom.

Za postupanje suprotno čl. 30. štoviše propisana je i prekršajna odgovornost kreditnih institucija, a sve sukladno **čl. 111. Zakona o HNB-u:**

Prekršaji
Članak 111.

(1) **Prekršaj čini** kreditna institucija:

5) **ako Hrvatskoj narodnoj banci ne dostavi podatke i izvješća, odnosno druge podatke potrebne za izvršavanje funkcija Hrvatske narodne banke** u rokovima određenima podzakonskim propisima Hrvatske narodne banke (članak 30.),

Zakon pak po kojem se uređivalo poslovanje kreditnih institucija, a iz kojeg proizlazi obveza kreditnih institucija na dostavu zatraženih podataka proizlazi, je Zakona o bankama i to cijela glava **XI.Zakona o bankama** (2002), **NADZOR NAD BANKAMA**, kao zakona koji je važio upravo u periodu za koji se traže informacije.

ZAKON O BANKAMA

Nadzor nad bankama

Članak 115.

(1) Hrvatska narodna banka **obavlja nadzor poslovanja banaka sukladno ovom Zakonu**, propisima donesenim na temelju ovoga Zakona, drugim zakonima i međudržavnim sporazumima.

(2) U obavljanju svoje nadzorne funkcije Hrvatska narodna banka ocjenjuje zakonitost i pravilnost poslovanja banke, njezinu sposobnost upravljanja rizicima u poslovanju te nalaže mjere za otklanjanje utvrđenih nezakonitosti, nepravilnosti i poboljšanja stanja u banci.

Izvješća i informacije

Članak 116.

(1) Tijekom obavljanja **nadzora** Hrvatska narodna banka **može od banke zatražiti izvješća i informacije o svim pitanjima koja su, s obzirom na svrhu pojedinog nadzora, važna za procjenu poštuje li banka odredbe zakona ili propisa donesenih na temelju zakona i posluje li u skladu s usvojenim vlastitim pravilima.**

(2) Hrvatska narodna banka može zatražiti izvješća i informacije iz stavka 1. ovoga članka od članova uprave banke i osoba zaposlenih u banci.

(3) Hrvatska narodna banka može od osoba iz stavka 2. ovoga članka zatražiti da sastave pisano izvješće o pitanjima iz stavka 1. ovoga članka ili da daju izjavu o tim pitanjima. Rok za izradu ovih izvješća ne može biti kraći od tri dana.

Način obavljanja nadzora

Članak 117.

(1) Nadzor poslovanja banaka obavlja se **analizom financijskih izvješća i izravnim nadzorom u banci.**

(2) Nadzor analizom financijskih izvješća obavljaju zaposlenici Hrvatske narodne banke (ovlaštenici po zaposlenju) analiziranjem izvješća i ostalih podataka koje su banke obvezne dostavljati Hrvatskoj narodnoj banci prema odredbama ovoga Zakona u rokovima koji su određeni propisima donesenim na temelju ovoga Zakona.

(3) Izravni nadzor obavlja se u prostorijama banke uvidom u poslovne knjige, isprave i drugu dokumentaciju koja se odnosi na poslovanje banke te provjerom i pregledom tehničke, stručne i organizacijske opremljenosti banke.

Izvrješćivanje na zahtjev Hrvatske narodne banke

Članak 133.

Banka mora na zahtjev Hrvatske narodne banke dostaviti izvješća i informacije o svim pitanjima važnim za provođenje nadzora ili za izvršavanje ostalih zadataka iz nadležnosti Hrvatske narodne banke.

Koje su točno obveze banaka u pogledu zatraženih informacija (kamatnih stopa) također je jasno propisano:

Planiranje i provođenje mjera upravljanja rizicima

Članak 67.

(1) Banka je dužna **kontinuirano obavljati mjerenje, procjenu i upravljanje svim rizicima kojima je u svom poslovanju izložena**. Kriterije, način i postupke mjerenja, procjene i upravljanja rizicima, banka je dužna propisati svojim općim aktima, koji moraju biti usklađeni s propisima, standardima i pravilima struke, ovisno o bankovnim i drugim uslugama koje banka obavlja.

(2) Općim aktima iz stavka 1. ovoga članka moraju biti obuhvaćene sve vrste rizika kojima je banka izložena u pojedinačnim poslovima, kao i oni rizici kojima je banka izložena u svim poslovima koje obavlja.

(3) Rizici kojima je banka izložena u svom poslovanju i za koje minimalno moraju biti propisani postupci mjerenja, procjene i upravljanja rizicima jesu:

- 1) rizik likvidnosti,
- 2) kreditni rizik,
- 3) **kamatni, devizni i ostali tržišni rizici,**
- 4) rizici izloženosti prema jednoj osobi,
- 5) rizici povezani s kapitalnim ulaganjima, ulaganjima u nekretnine i drugu trajnu imovinu,
-

Upravljanje rizicima

Članak 61.

(1) Banka mora osiguravati **razinu kapitala adekvatnu opsegu i vrstama usluga koje pruža i rizicima kojima je izložena u pružanju tih usluga (adekvatnost kapitala)**.

(2) Banka **mora poslovati tako da rizici kojima je izložena u pojedinačnim ili svim vrstama poslova koje obavlja ne prijeđu granice određene ovim Zakonom** i propisima donesenim na temelju ovoga Zakona.

(3) Banka mora poslovati tako da je sposobna pravovremeno ispuniti dospjele obveze (načelo likvidnosti), odnosno na način da je trajno sposobna ispunjavati sve svoje obveze (načelo solventnosti)

Stopa adekvatnosti kapitala

Članak 65.

- (1) Adekvatnost kapitala je odnos između jamstvenog kapitala banke i rizikom ponderirane aktive uvećane za druge rizikom ponderirane stavke.
- (2) Stopa adekvatnosti kapitala mora iznositi najmanje 10 posto (u daljnjem tekstu: minimalna stopa adekvatnosti kapitala).
- (3) Iznimno, **Hrvatska narodna banka** može odrediti i veću minimalnu stopu adekvatnosti kapitala od stope iz stavka 2. ovoga članka za pojedinu banku **za koju utvrdi da izrazito rizično posluje**.

Rizikom ponderirana aktiva

Članak 66.

- (1) Rizikom ponderirana aktiva **je zbroj knjigovodstvenih stanja** odgovarajućih aktivnih bilančnih i izvanbilančnih **stavki ponderiranih stupnjevima kreditnog, tržišnog i drugih rizika**.
- (2) Stupnjeve za ponderiranje rizika iz stavka 1. ovoga članka **određuje Hrvatska narodna banka** ovisno o rizičnosti pozicija koje ulaze u ponderiranu aktivu.
- (3) Iznimno od odredaba stavka 1. i 2. ovoga članka banka može, **uz suglasnost Hrvatske narodne banke, primijeniti druge metode i modele za procjenu kreditnog, tržišnog i drugih rizika**.

V.4.5. Kamatni, devizni i ostali tržišni rizici

Usklađenost imovine i obveza

Članak 80.

Banka mora na odgovarajući način **uskладити svoju imovinu i obveze** na temelju kojih je izložena **rizicima gubitaka zbog promjene kamatnih stopa**, tečajeva stranih valuta, cijene vrijednosnih papira i ostalih financijskih instrumenata ili zbog ostalih tržišnih rizika.

Stanje otvorenih stavki

Članak 81.

- (1) Stanje otvorenih stavki je razlika između aktivnih i pasivnih bilančnih i izvanbilančnih stavki čiji iznos **ovisi o promjeni kamatnih stopa**, tečajeva stranih valuta, cijeni vrijednosnih papira i ostalih financijskih instrumenata ili ostalih tržišnih rizika.
- (2) Banka mora zasebno izračunavati stanje pojedinačnih otvorenih stavki čiji iznosi ovise o pojedinačnim promjenama iz stavka 1. ovoga članka.
- (3) Stanje pojedinačnih otvorenih stavki i ukupno stanje svih otvorenih stavki ne smiju prelaziti opseg određen propisima iz članka 68. točke 3. ovoga Zakona.

Izvjешćivanje o mjerenju rizika

Članak 87.

- (1) Banka **mora izvješćivati Hrvatsku narodnu banku o:**

- 1) jamstvenom kapitalu,
- 2) **adekvatnosti kapitala**,
- 3) **izloženosti**,
- 4) **procjeni kreditnog rizika** iz članka 72. ovoga Zakona,
- 5) likvidnosti,

- 6) stanju otvorenih stavki,
 - 7) vrijednosti ulaganja u kapital nefinancijskih institucija i nekretnine,
 - 8) dužnicima banke čije zaduženje prelazi iznos koji odredi Hrvatska narodna banka,
 - 9) dioničarima banke i s njima povezanim osobama koji imaju 3 i više posto dionica s pravom glasa u glavnoj skupštini banke.
- (2) Hrvatska narodna banka propisuje sadržaj izvješća iz stavka 1. ovoga članka te rokove i način izvješćivanja.

odnosno obveza ovakvog postupanja proizlazi i iz kasnijeg **Zakona o kreditnim institucijama** (dalje ZOKI) u kojem su obveze propisane kroz glavu XVI.2. SUPERVIZIJA KREDITNIH INSTITUCIJA SA SJEDIŠTEM U REPUBLICI HRVATSKOJ te se zbog opsežnosti žalbe navodi samo članak 180. ZOKI:

Opseg supervizije kreditnih institucija

Članak 180.

(1) Pri obavljanju supervizije Hrvatska narodna banka **provjerava zakonitost poslovanja** kreditne institucije uključujući organizaciju, strategije, politike, postupke i procedure koje je kreditna institucija donijela radi usklađivanja svojeg poslovanja s propisima, **i procjenjuje:**

a) **rizike kojima kreditna institucija jest ili bi mogla biti izložena**

b) rizike koje kreditna institucija predstavlja za financijski sustav, uzimajući u obzir utvrđivanje i mjerenje sistemskog rizika prema članku 23. Uredbe (EU) br. 1093/2010 ili preporuke Europskog odbora za sistemske rizike, ako je to primjereno

c) rizike koji su utvrđeni provođenjem testiranja otpornosti na stres, uzimajući u obzir vrstu, opseg i složenost poslova kreditne institucije.

(2) Na temelju supervizije iz stavka 1. ovoga članka Hrvatska narodna banka utvrđuje osiguravaju li organizacija, strategije, politike, postupci i procedure koje je uspostavila kreditna institucija te regulatorni kapital i likvidnost kreditne institucije primjeren sustav upravljanja i pokrivenost rizika.

Prema tome, **nije točna** i suprotna je Zakonu o HNB-u, Zakonu o bankama i Zakonu o kreditnim institucijama tvrdnja HNB kako **ne raspolaže zatraženim podacima** iz to iz razloga što je zakonom propisana obveza kreditnih institucija (ovdje poslovnih banaka) da HNB-u kao regulatornom i nadzornom tijelu za cjelokupno bankarsko poslovanje redovito podnose financijska i druga izvješća od kojih svako od njih **neizostavno uključuje kamatni rizik** pa prema tome i kretanje kamatnih stopa kod pojedinih banaka za pojedine vrste kreditiranja. HNB pri nadzoru banaka dakle prikuplja podatke o visini, načinu odobravanja, ocjeni rizika, uspješnosti povrata, ocjeni kolaterala i kreditnog rejtinga za - jedna od stavki - kredite fizičkim, pravnim osobama i javnim institucijama, kao i ukupnu ocjenu kreditnog portfelja po pojedinim bankama. Štoviše, obveza je HNB-a da sukladno citiranim propisima stalno i kontinuirano vrši kontrolu poslovanja banaka čiji sastavni i neizostavni dio jest upravo procjena kamatnog rizika

banaka koji se ne može niti obaviti bez točnih podataka o kretanjima kamatnih stopa za svaku pojedinu poslovnu banku.

Pored svega ovakav odgovor HNB predstavlja i logički i pravi apsurd pa žalitelj postavlja sljedeća pitanja:

1. Na koji način je HNB uopće provodio svoju nadzornu ulogu i kontrolu nad kreditnim institucijama tijekom cijelog desetljeća kada ne raspolaže sa tako elementarnim podatkom kao što je kretanje kamatnih stopa u stambenim kreditima sa valutnom klauzulom EUR?!

2. Na koji način će to način HNB izvršiti svoju obvezu propisanu Zakonom o potrošačkom kreditiranju sukladno **čl. 22.** kojim je propisano upravo kako **HNB vrši nadzor nad primjenom Zakona o potrošačkom kreditiranju** pa tim i kontrolu poslovanja banaka te kontrolu provedbe Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju, odnosno **na koji način će HNB vršiti kontrolu konverzije kredita kada tvrdi da uopće ne raspolaže da kamatnim stopama u koje bi se krediti CHF trebali konvertirati?!**

Dakako da od Povjerenice ne očekujemo odgovore na ova pitanja **već istima ukazujemo na očite neistine** koje iznosi tijelo javne vlasti.

Da je tome tako dostavlja se preslika samo jedne nasumično odabrane službene publikacije HNB-a, konkretno Biltena br. 202. iz 2014. ili HUB Analize br. 46. iz 2013. iz kojih je vidljivo da upravo javno tijelo, koje te podatke navodno nema, **javno iznosi analize kretanja kamatnih stopa od 2007. do 2014. godine** bilo kao **prosječna kamatna stopa poslovnih banaka na kunske kredite** (uključujući poseban prikaz kredita sa valutnom klauzulom što je i predmet traženja) bilo kao razlika između kamatnih stopa na kredite i depozite (Slika 33. , slika 35., str. 10 Biltena) bilo da se istovjetna analiza iznosi u HUB Analizi iz 2013. godine koja se opet temelji na podacima HNB-a.

Dokaz: Bilten HNB-a br. 202. iz 2014. (sve sporne informacije markirane)
 HUB Analiza br. 46. iz 2013. (sve sporne informacije markirane)

Žalitelj dakle tvrdi da HNB sa zatraženim podacima sasvim sigurno raspolaže ali ih svjesno ne želi dostaviti podnositelju zahtjeva.

2. **POVREDA ZAKONA O PRAVU NA PRISTUP INFORMACIJAMA U POGLEDU DOSTAVE KAMATNIH STOPA ZA PERIOD OD 2011. GODINE DO DANAS.**

HNB se u svojoj odluci pozvao na Zakon o službenoj statistici kao razlog zašto ne želi dostaviti niti podatke o kamatnim stopama za period od 2011. do danas te je odbio dostaviti i te podatke.

HNB se u bitnome pozvao na **tajnost podataka**, a da je pri tome prije svega **ignorirao Ustav RH**, a zatim je **ignorirao cijeli Zakon o pravu na pristup informacijama** primijenivši **iti jednu njegovu odredbu iako je upravo ovaj zakon MJERODAVNO PRAVO u predmetnom postupku te je HNB, kao tijelo javne vlasti, bilo dužno po postavljenom zahtjevu postupati upravo po ovom zakonu.**

Kako se HNB nije pozvao na niti jednu odredbu Zakona to je isto dužan učiniti podnositelj žalbe ukazujući da je HNB zahtjev podnositelja za zatraženim informacijama **bio dužan usvojiti.**

Na to ukazuju sljedeće odredbe Ustava i zakona:

USTAV RH

Članak 38.

Jamči se sloboda mišljenja i izražavanja misli.

Sloboda izražavanja misli obuhvaća osobito slobodu tiska i drugih sredstava priopćavanja, slobodu govora i javnog nastupa i slobodno osnivanje svih ustanova javnog priopćavanja.

Zabranjuje se cenzura. Novinari imaju pravo na slobodu izvještavanja i pristupa informaciji.

Jamči se pravo na pristup informacijama koje posjeduju tijela javne vlasti. **Ograničenja prava na pristup informacijama moraju biti razmjerna naravi potrebe za ograničenjem u svakom pojedinom slučaju te nužna u slobodnom i demokratskom društvu, a propisuju se zakonom.**

Jamči se pravo na ispravak svakomu komu je javnom viješću povrijeđeno Ustavom i zakonom utvrđeno pravo.

ZAKONA O PRAVU NA PRISTUP INFORMACIJAMA

Pojmovi

Članak 5.

5) »Pravo na pristup informacijama« obuhvaća **pravo korisnika na traženje i dobivanje informacije kao i obvezu tijela javne vlasti da omogući pristup zatraženoj informaciji**, odnosno da objavljuje informacije neovisno o postavljenom zahtjevu kada takvo objavljivanje proizlazi iz obveze određene zakonom ili drugim propisom.

Načelo javnosti i slobodnog pristupa

Članak 6.

Informacije su dostupne svakoj domaćoj ili stranoj fizičkoj i pravnoj osobi u skladu s uvjetima i ograničenjima ovog Zakona.

Načelo pravodobnosti, potpunosti i točnosti informacija

Članak 7.

Informacije koje tijela javne vlasti objavljuju odnosno daju **moraju biti pravodobne, potpune i točne.**

Načelo međusobnog poštovanja i suradnje

Članak 9.a

Odnosi tijela javne vlasti i korisnika temelje se na suradnji i pružanju pomoći te međusobnom uvažavanju i poštivanju dostojanstva ljudske osobe.

Načini ostvarivanja prava na pristup informacijama

Članak 17.

(1) Tijela javne vlasti **obvezna su omogućiti pristup informacijama:**

1) pravodobnim objavljivanjem informacija o svome radu na primjeren i dostupan način, odnosno na internetskim stranicama tijela javne vlasti ili u javnom glasilu i Središnjem katalogu službenih dokumenata Republike Hrvatske, radi informiranja javnosti,

2) **davanjem informacije korisniku** koji je podnio zahtjev na jedan od sljedećih načina:

- neposrednim davanjem informacije,
- **davanjem informacije pisanim putem,**
- uvidom u dokumente i izradom preslika dokumenata koji sadrže traženu informaciju,
- dostavljanjem preslika dokumenta koji sadrži traženu informaciju,
- na drugi način koji je prikladan za ostvarivanje prava na pristup informaciji.

Zahtjev

Članak 18.

(1) Korisnik ostvaruje pravo na pristup informaciji **podnošenjem usmenog ili pisanog zahtjeva nadležnom tijelu.**

U pogledu djela obrazloženja kako bi se u navedenoj pravnoj stvari radilo o službenoj tajni te da se zbog toga odbija dostava informacija za reći je kako pitanje informacija i podataka koje bi predstavljale tajnu regulirano također Zakonom o pravu na pristup informacijama međutim **nije uopće jasno na temelju koje odredbe ovog zakona HNB odbija dostaviti informaciju.**

Za navedenu pravnu stvar mjerodavan je isključivo čl. 15. st. 2 koji glasi:

IV. OGRANIČENJA PRAVA NA PRISTUP INFORMACIJAMA

Ograničenja i njihovo trajanje

Članak 15.

(2) Tijela javne vlasti mogu ograničiti pristup informaciji:

- 1) ako je informacija klasificirana stupnjem tajnosti, sukladno zakonu kojim se uređuje tajnost podataka;
- 2) ako je informacija poslovna ili profesionalna tajna, sukladno zakonu;
- 3) ako je informacija porezna tajna, sukladno zakonu;
- 4) ako je informacija zaštićena zakonom kojim se uređuje područje zaštite osobnih podataka;

- 5) ako je informacija zaštićena propisima kojima se uređuje pravointelektualnog vlasništva, osim u slučaju izričitoga pisanog pristanka nositelja prava;
- 6) ako je pristup informaciji ograničen sukladno međunarodnim ugovorima ili se radi o informaciji nastaloj u postupku sklapanja ili pristupanja međunarodnim ugovorima ili pregovora s drugim državama ili međunarodnim organizacijama, do završetka postupka, ili se radi o informaciji nastaloj u području održavanja diplomatskih odnosa;
- 7) u ostalim slučajevima utvrđenim zakonom.
- (3) Tijela javne vlasti mogu ograničiti pristup informaciji ako postoje osnove sumnje da bi njezino objavljivanje:
- 1) onemogućilo učinkovito, neovisno i nepristrano vođenje sudskog, upravnog ili drugog pravno uređenog postupka, izvršenje sudske odluke ili kazne;
 - 2) onemogućilo rad tijela koja obavljaju upravni nadzor, inspekcijski nadzor, odnosno nadzor zakonitosti.
- (4) Tijela javne vlasti mogu ograničiti pristup informaciji ako je:
- 1) informacija u postupku izrade unutar jednog ili među više tijela javne vlasti, a njezino bi objavljivanje prije dovršetka izrade cjelovite i konačne informacije moglo ozbiljno narušiti proces njezine izrade;
 - 2) informacija nastala u postupku usuglašavanja pri donošenju propisa i drugih akata te u razmjeni stavova i mišljenja unutar jednog ili među više tijela javne vlasti, a njezino bi objavljivanje moglo dovesti do pogrešnog tumačenja sadržaja informacije, ugroziti proces donošenja propisa i akata ili slobodu davanja mišljenja i izražavanja stavova.
- (5) Ako tražena informacija sadrži i podatak koji podliježe ograničenju iz stavaka 2. i 3. ovoga članka, preostali dijelovi informacije učinit će se dostupnim.

...

Informacija koju je zatražio podnositelj zahtjeva **nije tajna informacija** već se radi o informacijama koje su djelom štoviše i javno dostupne te koje je **samo tijelo javne vlasti redovito objavljivalo u svojim službenim publikacijama**. Kao što je rečeno samo Bilten br. 202. Sadrži podatke o kamatnim stopama za period 2007.-2014.

Dokaz: Bilten HNB-a br. 202. iz 2014.

Nadalje sve i da se radi o jednoj od informacija iz članka 15., HNB kao tijelo javne vlasti u potpunosti je ignorirao svoje zakonske obveze iz čl. 16. koji glasi:

Test razmjernosti i javnog interesa

Članak 16.

- (1) Tijelo javne vlasti nadležno za postupanje po zahtjevu za pristup informaciji iz članka 15. stavka 2. točke 2., 3., 4., 5., 6. i 7. i stavaka 3. i 4. ovog Zakona, **dužno je, prije donošenja odluke, provesti test razmjernosti i javnog interesa**. Vlasnik informacije iz članka 15. stavka 2. točke 1. ovog Zakona, po prethodno pribavljenom mišljenju Ureda vijeća za nacionalnu sigurnost, **dužan je, prije donošenja odluke, provesti test razmjernosti i javnog interesa**.
- (2) Kod provođenja testa razmjernosti i javnog interesa tijelo javne vlasti dužno je utvrditi da li se pristup informaciji može ograničiti radi zaštite nekog od zaštićenih interesa iz članka 15. stavka 2., 3. i 4. ovog

Zakona, da li bi omogućavanjem pristupa traženoj informaciji u svakom pojedinom slučaju taj interes bio ozbiljno povrijeđen **te da li prevladava potreba zaštite prava na ograničenje ili javni interes. Ako prevladava javni interes u odnosu na štetu po zaštićene interese, informacija će se učiniti dostupnom.**

(3) Informacije o raspolaganju javnim sredstvima dostupne su javnosti i bez provođenja postupka iz stavka 1. ovog članka, osim ako informacija predstavlja klasificirani podatak.

Dakle, u slučaju kao što je predmetni, kada se tijelo javne vlasti **poziva na ograničenja relativne naravi**, iako ni to nije jasno iz odluke jer se tijelo ne poziva na niti jedan razlog iz čl. 15. ZOPPI, tijelo je **dužno provesti test razmjernosti i javnog interesa. Ignorirajući apsolutno svoju obvezu u smislu provođenja testa razmjernosti i javnog interesa**, uostalom kao načela općeprihvaćenog u svim pravno uređenim sustavima, HNB je ponovno, po tko zna koji put, oštetio građane Republike Hrvatske kao i podnositelja zahtjeva nezakonito odbijajući dostaviti podatke o kretanju kamatnih stopa iako se notorna činjenica da se u ovom slučaju radi o **informaciji od javnog interesa**.

Žalitelj vjerojatno ne treba Povjerenici niti posebno elaborirati problematiku kredita indeksiranih u švicarskim francima, koliko ovaj problem traje, da se radi o sudbinama 60.000 tisuća obitelji, da su neki građani zbog ovoga problema sebi nažalost oduzeli i živote, da je u pogledu nezakonitih promjena kamatnih stopa poslovnih banaka u RH vođen kolektivni postupak pravne zaštite u kojem je utvrđeno da su sve promjene kamata koje su se mijenjale sukladno jednostranim odlukama banaka nepoštene i ništene, da se u ovom trenutku pred Prekršajnim sudovima u RH vodi na tisuće predmeta kojih je predmet upravo utvrđenje krivim poslovnih banaka koje su samovoljno mijenjale kamatne stope.

Sve ovo pogotovo imajuću u vidu da je dana **30.9.2015. godine stupio na snagu** Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju kojim je zakonom propisan **postupak konverzije kredita** sa valutnom klauzulom CHF u kredite sa valutnom klauzulom EUR, a sve **prema kamatnim stopama koje su vrijedile za kredite sa valutnom klauzulom u EURIMA**. Radi se praktički o vremenskom periodu od 2004. godine do danas.

U prilogu: Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju sa **obrazloženjem**

Uzevši u obzir sve izneseno, dakle činjenicu da je zahtjev 1) **prikladan** za ostvarenje cilja, da je 2) **nužan** na način da ne postoji niti jedna druga prikladna mjera za postizanje cilja te da zahtjev i dostava informacija, slijedom već ranije javno iznošenih zatraženih informacija predstavlja **nedvojbeni javni interes** za dostavu zatraženih informacija, žalitelj drži da je njegov zahtjev legitiman i osnovan. Štoviše, postojanje javnog interesa sasvim je jasno i itekako dobro poznato i bez ikakve posebne elaboracije upravo HNB-u, kao javnom tijelu koje je aktivan sudionik u rješavanju spomenutog problema, pogotovo ponovno naglašavajući da je upravo HNB **nadzorno tijelo u provedbi i primjeni Zakona** o potrošačkom kreditiranju pa ovakvo odbijanje HNB-a za dostavu zatraženih informacija predstavlja **samovolju i ignoriranje zakonskih normi**.

Za napomenuti je svakako kako zatraženi podaci u načelu niti nisu statistički podaci pa u navedenoj pravnoj stvari nema mjesta primjeni Zakona o službenoj statistici (dalje ZOSS) na što jasno ukazuje sam zakon u čl. 2. koji glasi:

Članak 2.

Ovaj se Zakon odnosi na sve statističke aktivnosti službene statistike koje provode tijela koja su ovim Zakonom određena kao nositelji službene statistike.

Ovaj se Zakon **ne odnosi** na pripremu, prikupljanje, proizvodnju, korištenje i čuvanje podataka u administrativne svrhe, **kao ni na prikupljanje podataka metodom promatranja i praćenja u nestatističke svrhe, odnosno za druge potrebe koje nisu službena statistika.**

Ovaj se Zakon odnosi i na podatke iz stavka 2. ovoga članka od trenutka kada podaci budu dostavljeni nositeljima službene statistike određenima ovim Zakonom.

Nadalje, sve da i ima mjesta primjeni **Zakona o službenoj statistici**, a nema, temeljem **čl. 16. ZOPPI** testa razmjernosti, javno tijelo **ima obavezu dostaviti zatraženu informaciju** pošto je **načelo javnog interesa uvijek ispred načela tajnosti podataka.**

Svi pojedinačni zahtjevi za informacije upućeni tijelima javne vlasti **trebaju biti ispunjeni**, ukoliko tijelo ne može dokazati da pojedina informacija ulazi u domenu ograničenog režima iznimaka. Stoga, odbijanje zahtjeva za ostvarivanje prava na pristup informacijama nije opravdano **ukoliko tijelo javne vlasti ne dokaže da je informacija podvrgnuta striktnom testu razmjernosti**, prema kojem je opravdano da bude izuzeta od objavljivanja, što se tijelo javne vlasti nije niti potrudilo učiniti. Pogotovo što se ovdje *defacto* i zakonski radi o pozivanu tijela na **relativna** zakonska ograničenja.

Ističe se kako je **cilj testa razmjernosti je omogućiti pristup što širem opsegu informacija, a ograničenja u pogledu pristupa predstavljaju iznimke koje treba usko tumačiti te dokazati.** Pravo na pristup informacijama uostalom temelj je demokracije te jedno od temeljnih načela razvijenih i potvrđenih kroz praksu Europskog suda pravde upravo iz razloga što omogućuje građanima mišljenja utemeljena na informacijama kojima se mogu uključiti u otvorenu raspravu te osigurava pomno praćenje rada vlasti koja time postaje otvorenija, transparentnija i bolja u upravljanju. Samo kroz pristup informacijama od javnog interesa građani mogu aktivno ispitivati i istraživati da li se javne dužnosti pravilno izvršavaju što je ovim rješenjem HNB-a onemogućeno.

Pogotovo, ponovno se naglašava, što HNB kao tijelo javne vlasti, kontinuirano javno objavljuje zatražene podatke u raznim oblicima kao npr. u obliku Izvješća o problematici zaduženosti građana kreditima u švicarskim francima i prijedlozima mjera za olakšavanje položaja dužnika u švicarskim francima na temelju zaključka Odbora za financije i državni proračun Hrvatskog sabora iz rujna 2015. godine u kojem je detaljno razložen svaki mogući element kreditiranja u Republici Hrvatskoj, a za zatražene informacije posebno se ukazuje na **str. 8.** slika 4. „kretanje kamatnih stopa 2004.-2014. „ te **str. 14.** slika 8. „Kretanje tečaja i procijenjenih kamatnih stopa za stambene CHF kredite i stambene EUR kredite nakon početka krize“

Dokaz: Izvješće o problematici zaduženosti, rujan 2015.

Podnositelj žalbe slijedom svega iznijetog podnosi ovu žalbu Povjerenici sa sljedećim prijedlozima:

1. Predlaže se provođenje HITNOG postupka po žalbi te izravan uvid Povjerenice u informacije koje su predmet postupka. (rok za dostavu obračuna po konverziji ističe 15.11.2015.)
2. Predlaže se donošenje odluke kojim se poništava rješenje tijela javne vlasti, HNB, odnosno rješenja kojim se HNB-u kao tijelu javne vlasti nalaže da korisniku, podnositelju žalbe, omogući pristup traženoj informaciji, dakle da mu dostavi podatke o kretanju kamatnih stopa poslovnih banaka koje su u obvezi provesti konverziju kredita (Zagrebačka banka d.d., Privredna banka d.d., Erste&Steiermarkische bank d.d., Raiffeisenbank Austria d.d., Hypo Alpe-Adria-Bank d.d., OTP banka d.d., Societe Generale-Splitska banka d.d., Sberbank d.d.) za stambene kredite s valutnom klauzulom u Eurima za period 2004. do danas, za svaki mjesec i godinu, sve u roku 8 dana.
3. U slučaju nepostupanja u skladu s odlukama Povjerenice predlaže se pokretanje prekršajnog postupka protiv tijela javne vlasti te izricanje maksimalne novčane kazne predviđene Zakonom o pravu na pristup informacijama.

Odnosno predlaže da se sve izneseno smatra predstavkom u smislu čl. 43. Zakona o pravu na pristup informacijama te se predlaže da:

1. Nadležni inspektor sukladno čl. 45. obavi nadzor nad pravilnom primjenom odredbi Zakona povodom zahtjeva za pristup informacijama te provede zakonom propisani postupak uz izricanje predviđenih mjera.

Udruga Franak po Damiru Šlogaru članu Koordinacije
temeljem ovlaštenja iz registra udruga RB 21008665